

Opgave 1 Een nieuwe cao

1 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Door het bodembedrag van € 1.000 bij de loonstijging, krijgen lagere inkomens ($< 28.571 = 1.000 : 0,035$) een procentueel hogere inkomensstijging dan 3,5%.

of

Supermarktmedewerkers hebben een relatief laag inkomen (ten opzichte van medewerkers andere sectoren) en zij gaan er dus minimaal € 1.000 op vooruit.

1

- en de hogere inkomens krijgen 3,5%, dus worden de (relatieve) inkomensverschillen kleiner (en dus heeft de looneis een nivellerend effect).

1

Opmerking

Voor het toekennen van de eerste deelscore moet relatieve inkomensstijging zijn verwoord.

2 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- Bij een inkomen van € 24.998 is een loonstijging van 3,5% gelijk aan: $3,5\% \times € 24.998 = € 874,93$. € 874,93 is minder dan € 1.000, dus Els Middelkoop krijgt de minimale loonstijging van € 1.000.

1

- Haar nominale loonstijging is $\frac{€ 1.000}{€ 24.998} \times 100\% = 4\%$.

1

- De koopkrachtverbetering is (bij benadering) $\text{percentage nominale loonstijging} - \text{percentage inflatie} = 4\% - 2,3\% = 1,7\%$.

1

Opmerking

Indien de kandidaat de koopkrachtverbetering in euro's uitrekent kan de maximale score worden behaald.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 2

Bij deze vraag moeten de scorepunten altijd worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord is gegeven en ongeacht het gegeven antwoord.

Opmerking:

In de vraag is het onduidelijk of de overige productiekosten nominaal of reëel gelijk blijven. Hierdoor kunnen de totale reële productiekosten zowel dalen als stijgen.

4 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Een stijging van de arbeidsproductiviteit betekent dat er minder arbeid nodig is om hetzelfde te produceren. 1
- Hierdoor dalen de loonkosten (per product). 1
(en dus de totale productiekosten).

5 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Bij een prijsinelastische vraag leidt een prijsstijging tot een procentueel/relatief/verhoudingsgewijs lagere daling van de afzet, en zal de omzet stijgen.

of

(Bij een perfect prijsinelastisch verband geldt) als de prijs stijgt, dan zullen mensen alle goederen blijven kopen die zij voor de prijsstijging ook kochten. Hierdoor zal de omzet (van de supermarkt) stijgen.

6 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het deel/percentage van de werknemers dat lid is van een vakbond neemt af (van ongeveer 35% in 1980 naar ongeveer 20% in 2020). 1
- Supermarktwerknemers die geen lid zijn van een vakbond profiteren van de onderhandelingen door de vakbond / van de inspanning van een ander zonder zelf (financieel) bij te dragen (omdat de CAO voor iedere werknemer geldt / algemeen verbindend is, en dus is er sprake van meeliftgedrag). 1

Opmerking

Voor het toekennen van de eerste deelscore moet de organisatiegraad in procenten worden verwoord.